

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. október 19.

TÖRTÉNELEM
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2016. október 19. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásakor az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a római köztársaság korához kapcsolódik.

Döntse el a lovagrendre vonatkozó forrás és ismeretei segítségével, hogy igazak vagy hamisak az állítások! Írjon X jelet a megfelelő mezőbe! (Elemenként 1 pont.)

„A kereskedelmet hitványnak kell tartanunk, de a nagy árubőséggel rendelkező nagykereskedelem nem éppen megvetendő, mivel mindenhol sokféle cikket szállít, és rengeteg vevőt lát el, anélkül hogy bárkit is rászedne. Sőt úgy látszik, hogy a kereskedőt teljes joggal megilleti a dicséret, ha nyereségével eltelve vagy inkább meglegedve visszavonul földjeire és birtokaira, ugyanúgy, ahogy annak idején gyakran futott be a tengerről a kikötőbe. Ám a hasznot hajtó dolgok közül semmi se jobb, gyümölcsözőbb, kellemesebb és méltóbb egy szabad emberhez, mint a földművelés.” (Cicero: A kötelességekről)

Állítások	Igaz	Hamis
a) Cicero elítéli a lovagok mesterségét, életvitelét.		
b) A lovagok elsősorban kereskedelmi vállalkozók, adóbérlők voltak.		
c) Cicero szerint a lovagok helyes életcélja (életpályájuk végén) a szenátori életforma átvétele lenne.		
d) A hódító háborúk a lovagrend további gazdagodását eredményezték.		

4 pont	

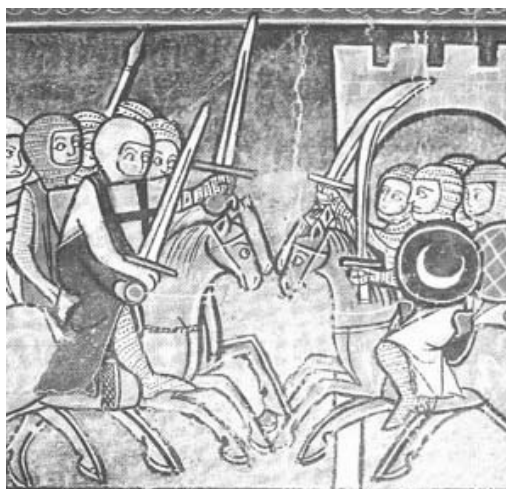
2. A feladat a középkori egyházhoz kapcsolódik.

A képek és a forrásszövegek a középkori egyház politikai szerepére vonatkoznak. Rendelje a képekhez a tartalmilag megfelelő szövegrészletet! Írja a megfelelő szöveg sorszámát a képek mellé! Egy forrásszöveg kimarad. (Elemenként 1 pont.)

a)

.....

b)

.....

c)

d)

1. „Mindazok pedig, akik oda elmennek és akár szárazföldi, akár tengeri útjukban, akár a pogányok ellen harcolva életüket vesztik, bűneik bocsánatát elnyerik: Istentől ekkora hatalommal felruházva, ezt engedélyezem az útra készülőeknek.”

(II. Orbán pápa felhívása a clermonti zsinaton, 1095)

2. „Ekkor volt, hogy megkapta az imperator és augustus címetek, amitől eleinte annyira idegenkedett, hogy kijelentette, hogy nem tette volna aznap a lábát a templomba, ha előre látta volna a pápa szándékát.”

(Einhard: Nagy Károly élete, IX. század)

3. „Itt a herceg jelenlétében, Pierre de La Forest, Rouen érseke és Franciaország kancellárja, ismertette a három renddel a király foglyul ejtésének történetét.”

(Franciaország Nagy Krónikája, 1375)

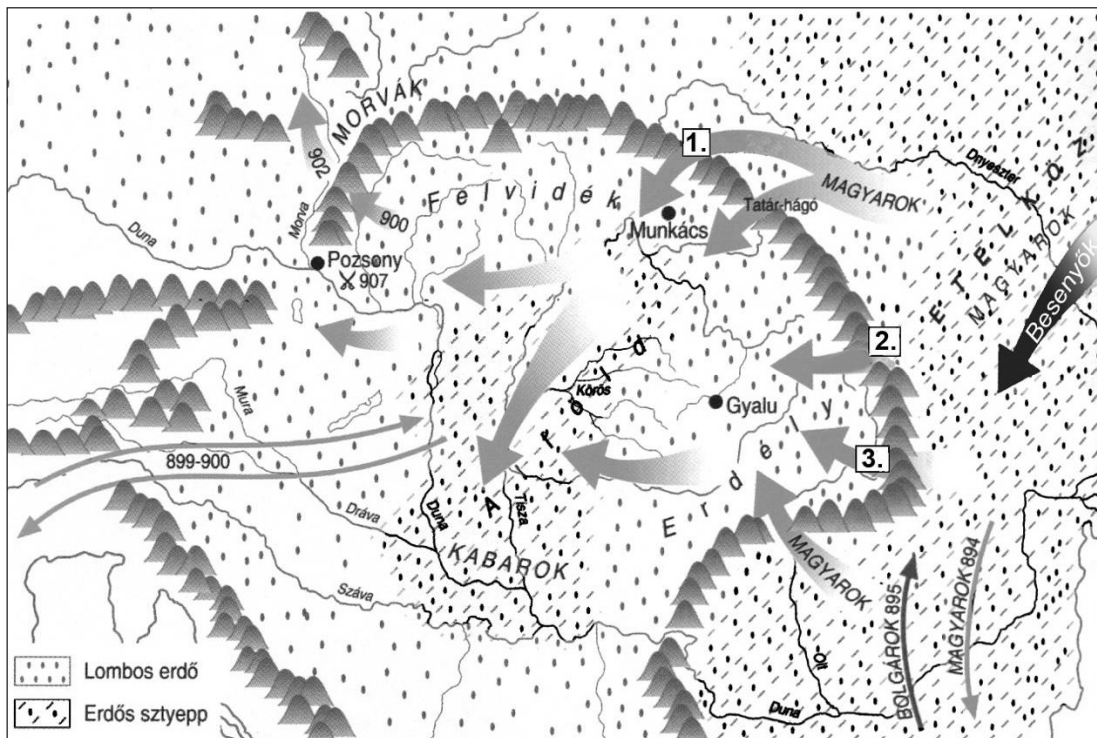
4. „Ha valakinek az Isten tízet adott egy évben, a tizedik részt adja Istennek”

(Szent István II. törvénykönyve, XI. század)

5. „Az [...] elmarasztaltakat pedig a mindenkori világi hatalmak legfőbb képviselőinek vagy azok megbízott ügyvivőinek kell megbüntetés céljából átadni, a kellő figyelmeztetéssel.”

(A IV. lateráni zsinat határozatai, 1215)

4 pont	

3. A feladat a magyar honfoglalással kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a térképvázlat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

A honfoglalás (A szöveges felirat nélküli nyilak a magyarok vándorlását és hadmozdulatait jelölik.)

a) Karikázza be a felsorolt események közül annak a betűjelét, amelyik a legkésőbb történt!

- A) A besenyők rátámadtak az Etelközben maradt magyarokra, akik az erdélyi hágókon átkelve menekültek előlük.
- B) A magyarok a keleti frank uralkodó hívására Észak-Itáliára támadtak.
- C) A magyar főserég Árpád vezetésével átkelt a Kárpátokon.
- D) Egy magyar sereg Bizánccal szövetségben megtámadta a bolgárokat az Al-Dunánál.

b) A térképvázlaton a számozott nyilak közül az egyik az előző feladatrészt C) betűjelű eseményét jelöli. Melyik ez a nyíl?

A nyíl sorszáma:

c) Miben különböztek a Kárpát-medence természeti viszonyai Etelköz természeti viszonyaitól? Fogalmazzon meg röviden két jellemző különbséget a térképvázlat alapján!

1.

2.

4 pont	

4. A feladat a felvilágosodáshoz kapcsolódik.**Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!** (Elemenként 1 pont.)

„Míthogy szabad államban minden szabad lelkű ember maga kell, hogy kormányozza magát, következtetésképpen a nép egészét kell, hogy illesse a törvényhozó hatalom. Míthogy azonban ez nagy államokban keresztülvihetetlen, és kis államokban is sok hátránnyal jár, a népnek a maga képviselői útján kell megtennie mindazt, amit maga nem tud megtenni. A képviselőknek nagy előnye, hogy az ügyeket meg tudják vitatni, a nép erre egyáltalán nem alkalmas.

Az emberek jobban ismerik saját városuk szükségleteit, mint más városokéit, és mindenki jobban meg tudja ítélni szomszédai képességeit, mint más honfitársaiéit. Nem szabad tehát a törvényhozó testület tagjait általában a nemzet összességéből kiválasztani, hanem az a helyes, ha minden fontosabb helyen a lakosok maguk választanak maguk számára képviselőt.” (Montesquieu: *A törvények szelleméről*, 1748)

a) Nevezze meg szakkifejezéssel a felvilágosodás (államelméletének) azon alapelvét, amelyre a forrás aláhúzott szakasza utal!

.....

b) A törvényhozó hatalom melyik formáját ajánlja Montesquieu a forrás első bekezdésében? Húzza alá a megfelelő szakkifejezést!

közvetlen képviselet

egykamarás törvényhozás

közvetett képviselet

kétkamarás törvényhozás

c) Fogalmazza meg saját szavaival, milyen két érvet hoz fel Montesquieu az egyéni választókerületi rendszer mellett a forrás második bekezdésében!

1.

2.

4 pont	

5. A feladat a Rákóczi-szabadságharccal kapcsolatos.

Döntse el, mely forrásrészletekre igazak a táblázatban szereplő állítások! Írja a forrásrészletek betűjeleit a táblázat megfelelő soraiba! Egy állításhoz egy forrásrészlet tartozik. Egy forrásrészlet kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A) „A szenátusban mindenki azon a véleményen volt, hogy meg kell tennünk ezt az elszakadási nyilatkozatot. [...] Ez az elhatározás volt az oka annak, hogy a rendeket jövő tavaszra [...] összehívtuk, mert ehhez a nagy ügryhöz szükség volt a beleegyezésükre.”

B) „[Pálffy János, a Magyarországon állomásozó császári seregek főparancsnoka] biztosított a császár jóakarataról, és arra buzdított, írjak e fejedelemnek egy hódoló levelet, és ha ezt megteszem, biztosíthat róla, hogy a császár a nemzetnek [...] megadja törvényeken alapuló minden szabadságát és általános bocsánatot mindazoknak, akik még fegyverben vannak.”

- C) „Munkácsi hercegségem jobbágysai [...] voltak az elsők, akik ez év kora tavaszán követeket küldtek Lengyelországba. [...] Hosszú keresés után megtaláltak engem. Előadták nekem a nép végső nyomorát, a kétségbeesést, amely arra kényszeríti őket, hogy fegyvert fogjanak, ha állapotukat megszánom, és bármiféle segítséget ígérek nekik.”
- D) „Valamennyi megye és szabad királyi város követe megjelent ezen a gyűlésen. [...] Az első ülésen megköszöntem a rendeknek, hogy [...] támogatták erőfeszítéseimet, amelyekkel három év óta igyekszem a nemzetet az idegen igtától megszabadítani. [...] Ezek után kikiáltottak a szövetkezett rendek [Magyarország] vezérlő fejedelmévé.”
- E) „Sohasem tudtam a rendeket rábírní, egyezzenek bele a katolikus püspök bejövetelébe [értsd: a katolikus püspökség visszaállításába]. Pedig minden bevett vallásnak volt püspöke, a törvények teljes egyenlőséget írnak elő köztük egy uniónak nevezett törvény alapján.”

(Részletek II. Rákóczi Ferenc emlékirataiból)

Állítás	A forrásrészlet betűjele
a) 1703-ban történt eseményeket ír le.	
b) A Habsburg-ház trónfosztásának előkészítését írja le.	
c) Megállapításai Erdélyre vonatkoznak.	
d) Említi a később megkötött szatmári béke fő feltételeit.	

4 pont	

6. A feladat az első ipari forradalom hatásaival kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a)

Az utazással töltött idő London és Birmingham között	
Év	Idő (óra)
1750	48
1850	3,5

Az ipari forradalom mely vívmányával magyarázható a táblázatból kiolvasható változás?

.....

b) „Midőn egy utcát felbontanak, látni benne a sok vasinat, mely [...] Londonba életet visz. Mint midőn karunkra nézünk, s látjuk rajta a kéklő ereket. [...] A londoni polgár ki se mozduljon házából, minden helyébe jön.” (Szemere Bertalan: *Utazás külföldön, London, 1838*)

A városok fejlődésének mely új összetevőjét írja körül a forrás?

.....

c) „Végigjárván a főutcán, igen meglepett a temérdek bolt és üzlet roppant terjedelme. [...] A legnagyobb az egész városban szemben van a fogadónkkal. Ez egy roppant nagy, fehér márványból épült, négy utcára szolgáló négyemeletes palota. A földszinten mindennemű divatcikknek kicsiben árulása, az emeletekben, de még a föld alatt is, nagyban árulás.” (*Perczel Miklós naplója, New York, 1851*)

Mi volt az a termelésben bekövetkezett változás, amelynek hatását leírja a szöveg? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! Egyetlen választ karikázzon be!

1. A gyáripár kialakulásának köszönhetően megindult a tömegtermelés.
2. Elterjedt a futószalag használata a gyáripárban.
3. A teljes munkafolyamatot egy ember csinálta végig.
4. A termelés során fokozottan ügyeltek a minőségre.

3 pont

7. A feladat a reformkori Magyarország kulturális életével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Egyedül csak az van téve céljává, hogy munkálkodása által hazánkban a tudományok és a szépművészségek honi nyelven műveltessenek. [...] Gondja és munkálkodása minden tudományra kiterjed, ide nem értve mégis a vallás tudományát.” (*Alapszabály, 1831*)

„A [Pesti] Casino nemes magaviseletű embereknek kellemes társalkodás végett való egyesülete, melyben azok tudományos, és legfőképpen gazdasági és kereskedési tárgyokról beszélgetnek vagy hasznosabb könyveket és újságokat olvasnak. Ezen egyesület tagjává egy esztendőre eső 100 forint* pengő pénzből álló egész rész lefizetése mellett Magyar- és Erdélyországban lakó akárki lehet.” (*Alapszabály, 1828*)

(*Egy főispán éves fizetése 800–1500 forint volt, egy megyei tisztiorvosé 350 forint, egy mézároslegényé 80–240 forint.)

a) Nevezze meg azt az intézményt, amelyről az első forrás szól!

.....

b) Magyarázza meg saját szavaival, az első forrás alapján, miként kötődött ennek az intézménynek a megalapítása a nemzeti eszméhez!

.....

.....

c) Karikázza be annak az állításnak a betűjelét, amelyik igaz a Pesti Casinóra! Egyetlen betűjelet karikázzon be!

- A) A tagság származáshoz volt kötve.
- B) Lehetőséget teremtett a társadalom legvagyonosabb és legszegényebb tagjai közötti érintkezésre.
- C) Megalapításának az volt a célja, hogy az Ellenzéki Párt gyűléseinek helyszínéül szolgáljon.
- D) Elsősorban a vagyonosabb rétegekre támaszkodva igyekezett hozzájárulni a művelődés és a gazdaság fellendítéséhez.

d) Nevezze meg azt a személyt, aki a feladatban szereplő mindkét intézmény megalapításában főszerepet játszott! Keresztnevet is írjon!

.....

4 pont	

8. A feladat a két világháború közötti korszak gazdaságtörténetével kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Az esemény, amely felháborodásomat addig soha nem látott csúcsig fokozta, az az amerikai politika volt, amikor a válság évei alatt az élelmiszerkészleteket megsemmisítették, nehogy essenek az árak – s tették ezt akkor, amikor munkanélküliek milliói tengődtek nyomorban, az éhhalál peremén. [Ennek a gazdaságpolitikának] durva, ijesztő, valóban sokkszerű hatása volt az európaiakra, és a fennálló rendbe vetett maradék hitüket is lerombolta. [...] Nem mondta-e meg Marx előre, hogy a(z) [c] önnön belső ellentmondásai következtében fog megsemmisülni? Az elszegényedett polgárság aktivista [tevékeny] elemeiből jobb- vagy baloldali lázadók lettek. [...] A Rajnától keletre [...] nem lehetett megúszni a választást a fasizmus és a kommunizmus között.” (Arthur Koestler, író, újságíró, filozófus)

a) Melyik évben vette kezdetét a forrásban említett válság?

b) A válság mely általános oka állt az amerikai kormányzatnak a forrásban említett gazdaságpolitikai intézkedése mögött? Nevezze meg egyetlen szóval!

.....

c) Melyik gazdasági rendszer megnevezése hiányzik a szöveg c) betűvel jelzett részéről?

.....

d) Karikázza be annak az állításnak a betűjelét, amelyik igaz a forrásra! Egyetlen betűjelet karikázzon be!

- A) A szerző szerint a szélsőséges eszmék terjedése hozzájárult a gazdasági válság kirobbanásához.
 B) A szerző a szélsőséges eszmék terjedését a gazdasági válság következményeként írja le.
 C) A szerző állítása szerint a szélsőséges mozgalmak hozzájárultak a gazdasági válság megoldásához.
 D) A szerző az idézett forrásban elítéli azokat, akik szélsőséges mozgalmakhoz csatlakoztak.

4 pont	

9. A feladat a trianoni békeszerződéshez kapcsolódik.

Melyik országra/ország részre vonatkoznak az állítások? Írja a megfelelő ország/ország rész sorszámát a pontozott vonalra! (Elemenként 1 pont.)

	1.	2.	3.	4.	5.
	Cseh-szlovákiához csatolt területek	Romániához csatolt területek	Szerb-Horvát-Szlovén Királysághoz csatolt területek	Ausztriához csatolt területek	Trianoni Magyarország
magyar	1 072 000	1 664 000	459 000	26 000	6 718 000
német	265 000	557 000	308 000	216 000	555 000
román	21 000	2 819 000	80 000	0	28 000
szlovák	1 703 000	32 000	46 000	1 000	164 000
ruszin	442 000	10 000	11 000	0	1 000
délszláv (szerb, horvát, szlovén)	3 000	58 000	470 000	45 000	66 000
<i>összesen</i>	<i>3 506 000</i>	<i>5 140 000</i>	<i>1 374 000</i>	<i>288 000</i>	<i>7 532 000</i>

A táblázat azt mutatja, hogy a (Horvátország nélküli) történelmi Magyarország különböző nemzetiségű lakosaiból hány fő élt az egyes országokban/ország részekben.

a) A történelmi Magyarországon élt összlakosságához képest a legnagyobb arányban került ide a terület többségi nemzete/nemzetisége. Nemzetállamának területe a háború előttinek több mint duplájára nőtt. Az itteni határhúzás eredménye a legnagyobb létszámú magyar kisebbség is.

.....

b) A történelmi Magyarországon élt összlakosságához képest a legkisebb arányban került ide a terület többségi nemzete/nemzetisége, elsősorban szórt településterülete miatt. Miközben a határmódosítást a nemzeti önrendelkezés elvével indokolták, az ekkor létrehozott nemzetállam léte vitatott maradt.

c) Itt tette ki az ország/ország rész összlakosságának legnagyobb részét a többségi nemzet/nemzetiség. Jelentősebb számú kisebbségek csak szórt településterületeknek köszönhetően éltek ebben az országban/ország részben.

d) Itt tette ki az ország/ország rész összlakosságának legkisebb részét a többségi nemzet/nemzetiség. Két kisebbség is közel hasonló nagyságrendben volt jelen ebben az országban/ország részben.

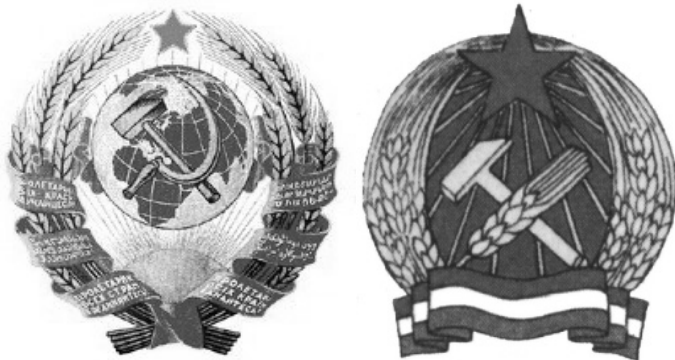
4 pont	

10. A feladat a Rákosi-korszakhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) Melyik, 1953-ban történt eseménnyel kapcsolja össze a karikatúra Rákosi bukását (háttérbe szorulását)?*(A kopasz, szaladó figura Rákosi Mátyás.)*

a)

B) Az alábbi képek a rendszer jellegzetességeire utalnak. Nevezze meg ezeket a jellegzetességeket!*A Szovjetunió és Magyarország címere*

b)

Rákosi Mátyás saját mellszobrával

c)

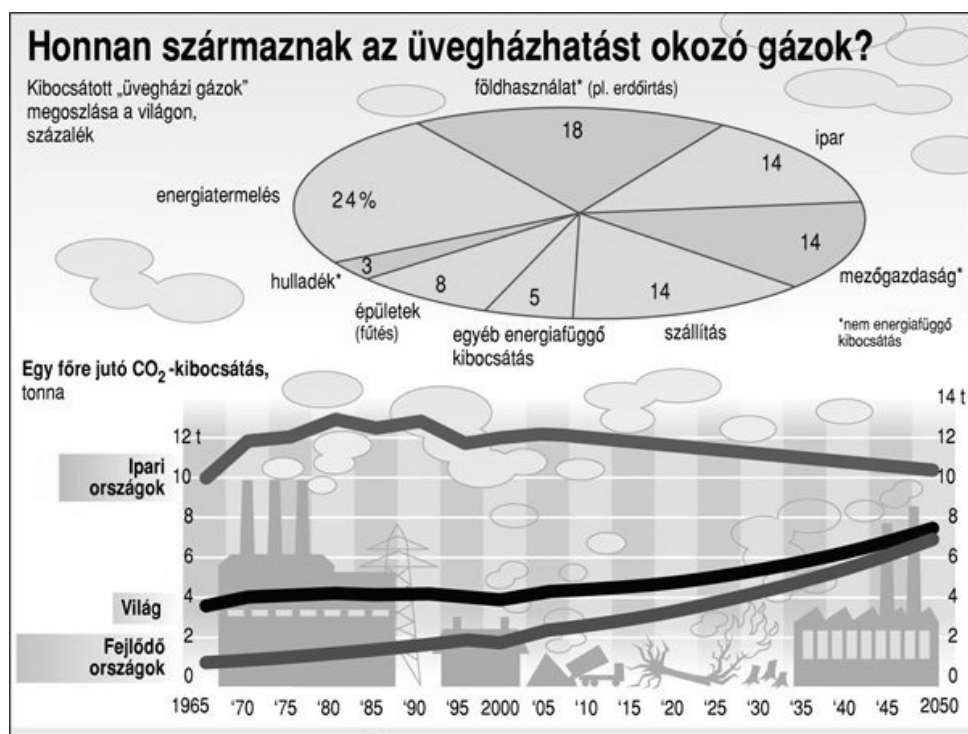

A belügyminiszter szónokol

d)

4 pont

11. A feladat a jelenkori környezetszennyezéssel kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) Karikázza be a két igaz állítás betűjelét!

- A) A fejlett (ipari) országokban a fejlődő országokhoz képest jelenleg körülbelül négyszeres az egy főre jutó széndioxid-kibocsátás.
- B) A fejlett világban jellemző környezettudatos intézkedéseknek köszönhetően várhatóan az egész világon csökkenni fog az egy főre jutó széndioxid-kibocsátás a következő évtizedekben.
- C) Az egy főre jutó széndioxid-kibocsátás növekedése a népességrobbanás következménye.
- D) A megújuló energiaforrások használata befolyásolja az üvegházhatás mértékét.

„A gépkocsiasználat [...] nagy hatást gyakorol az éghajlatváltozásra: a legfontosabb üvegházhatást okozó gáz, a szén-dioxid (CO₂) uniós összkibocsátásának körülbelül 12%-a a személygépkocsik által elfogyasztott tüzelőanyagoknak tudható be. Jóllehet jelentős javulás következett be a jármű-technológiákban (különösen a tüzelőanyag-hatékonyságban, ami alacsonyabb CO₂-kibocsátást is jelent), mindez nem volt elegendő a megnövekedett forgalom és gépkocsiszám hatásának ellensúlyozására.”
(Az Európai Bizottság közleménye, 2007)

b) Karikázza be annak a két állításnak a betűjelét, amelyek kiolvashatóak a szöveges forrásból!

- A) Az Európai Unióban jellemző széndioxid-kibocsátásért legnagyobb mértékben a gépkocsik használata a felelős.
- B) A forrás szerint az Európai Unióban csökkent a közúti közlekedésből származó széndioxid-kibocsátás.
- C) A közúti közlekedés növekedése hozzájárul a globális felmelegedéshez.
- D) Az alacsonyabb fogyasztású autók elterjedése mérsékli a széndioxid-kibocsátás növekedését.

4 pont	

12. A feladat a jelenkori Magyarország választási rendszeréhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

„4. § (1) Az országgyűlési képviselők száma összesen háromszáznyolcvanhat. (2) Százhetvenhat országgyűlési képviselőt egyéni választókerületben, százötvenkettőt megyei, fővárosi választókerületben (a továbbiakban: területi választókerület) listán választanak. Az egyéni és a területi választókerületben mandátumot el nem ért, országosan összesített szavazatok alapján a pártok országos listájáról további ötvennyolc kompenzációs mandátum kerül betöltésre.

7. § (1) Az egyéni választókerületben az első választási fordulóban az a jelölt lesz országgyűlési képviselő, aki megkapta az érvényes szavazatoknak több mint a felét, feltéve, hogy a szavazáson a választókerület választópolgárainak több mint a fele szavazott. [...]

(3) Ha az első választási fordulóban a választókerület választópolgárainak több mint a fele szavazott ugyan, de egy jelölt sem kapta meg az érvényes szavazatoknak több mint a felét, (a továbbiakban: eredménytelen választási forduló) a második választási fordulóban [...]

b) képviselő az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta, feltéve, hogy a szavazáson a választókerület választópolgárainak több mint az egynegyede szavazott.” (Választási törvény, 1989)

„3. § (1) Az országgyűlési képviselők száma százkilencvenkilenc. (2) Százhat országgyűlési képviselőt egyéni választókerületben, kilencvenhárom országgyűlési képviselőt országos listán választanak.

11. § Az országgyűlési képviselők választása egyfordulós.

13. § Az egyéni választókerületben az a jelölt lesz országgyűlési képviselő, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta.” (Választási törvény, 2011)

a) Összesen hány listás országgyűlési mandátumot lehet(ett) kiosztani

az 1989-es törvény értelmében?

a 2011-es törvény értelmében?

b) Mi történne a következő esetben az 1989-s, illetve a 2011-es törvény értelmében?

Egy egyéni választókerületben a választópolgárok 57%-a elment szavazni.

Közülük 42% **X** párt, 38%-uk **Y** párt, 12%-uk **Z** párt, 8%-uk pedig **W** párt jelöltjére szavazott.

Az 1989-es törvény értelmében:

.....

A 2011-es törvény értelmében:

.....

2 pont	

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó feladat,
kettő, a **magyar történelemre** vonatkozó, egy **rövid** és egy **hosszú**,
különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Iszlám és kereszténység	rövid
	14.	A nők helyzete	rövid
Magyar történelem	15.	Károly Róbert bányareformja	rövid
	16.	Magyarországi török terjeszkedés	hosszú
	17.	Mária Terézia vámrendelete	rövid
	18.	Nemzetiségek a dualizmus korában	hosszú
	19.	A rendszerváltás	rövid
	20.	Magyar külpolitika az 1920-as években	hosszú

Segítségül megadjuk a helyesen kiválasztott feladatok sorszámainak lehetséges kombinációit.

Jelöljön meg egy oszlopot az alábbi táblázatból!

Karikázza be a választott oszlop betűjelét!

Feladattípus	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
rövid	13.	13.	13.	13.	13.	13.	14.	14.	14.	14.	14.	14.
rövid	15.	15.	17.	17.	19.	19.	15.	15.	17.	17.	19.	19.
hosszú	18.	20.	16.	20.	16.	18.	18.	20.	16.	20.	16.	18.

Csak a szabályok szerint kiválasztott feladatok értékelhetők! A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

14. A feladat a nők két világháború közötti helyzetével kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a nők társadalmi helyzetének új vonásait a két világháború közötti Európában! Válaszában térjen ki a kérdés demográfiai vonatkozásaira is!

„Vajon az-e a nő helyzete a társadalomban, ami csak húsz év előtt volt? [...] A kenyérgond nehézségei következtében is nem látjuk-e a nők előrenyomulását a kenyérkereső pályákon? Vajon lehet-e a nőről úgy beszélni ma, mint a régi lovagkorban, amikor a lovagnő várta várában mélyen tisztelt férje visszaérkezését, és ezalatt gondját viselte a háznak? A nő szerepe a társadalomban ugyanaz-e, ami volt néhány évtized előtt, és a nő ma is csak madrigálok, szonettek és regények tárgya-e, nem pedig komoly társadalmi munkás, aki a társadalom fenntartásában, az ország ügyeinek előbbre vitelében a férfiakkal együtt komolyan közreműködik?”

(Vázsonyi Vilmos, liberális ellenzéki politikus országgyűlési beszéde, 1918)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

15. A feladat Károly Róberthez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével Károly Róbert bányareformját és annak legfontosabb eredményeit!

„Jóllehet országunk régi és most is szilárdan megtartott szokása kívánja meg, hogy mind az egyháznak, mind országunk bármely nemese földjeinek illetve birtokainak, amelyek területén arany- vagy ezüstbányát találnak, méltányos csere révén a király kezéhez kell jutniuk, mégis, mivel a királyi felségnek gondosabban kell szem előtt tartania a saját és alattvalóinak hasznát, megfontolva lélekben, [...], kegyesen elrendeljük örökre szólóan, hogy ha a főpapok, szerzetesek és világi papok vagy a nemesek bármelyikének földjein és birtokán arany-, illetve ezüstbányát fognak találni, [...], akkor ugyanők örökre élvezzék örvendezve azon földjeik változatlan birtoklását.” (Károly Róbert oklevele, 1327)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

16. A feladat a végvári küzdelmek történetéhez kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyarországi török terjeszkedés folyamatának főbb állomásait 1541–1568 között! A források segítségével térjen ki a kialakult helyzet okaira is! *Használja a középiskolai történelmi atlaszt!*

A végvári rendszer átlagos évi költségeinek forrása a XVI. század második felében	
A Német-római Császárság segélye	600 000
Az osztrák és cseh tartományok adóiból	600 000
Magyarország adóiból	150 000
Összesen	1 350 000

Az oszmán hadsereg hatótávolsága			
Célállomás	Távolság Isztambultól (km)	Menettávolság Isztambultól (nap)	Harcra fordítható idő (nap)
Nándorfehérvár	1000	60	60
Buda	1460	90	30
Bécs	1700	105	15

„A béke tartamát nyolc esztendőben szabtuk meg s az jelen békeszerződés és egyezség keltével kezdődik. És mindaddig, amíg csak ugyanezen béke a felek között erős, [...] mi a törökök ugyanazon legfelségesebb császárat, a mi szövetségünket évente 30.000 arany dukát tiszteletteljes ajándékkal fogjuk felkeresni külön megbízottaink útján, ugyanúgy, ahogyan azelőtt is tettük, minden esztendő vége felé.” *(A drinápolyi béke, 1568)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

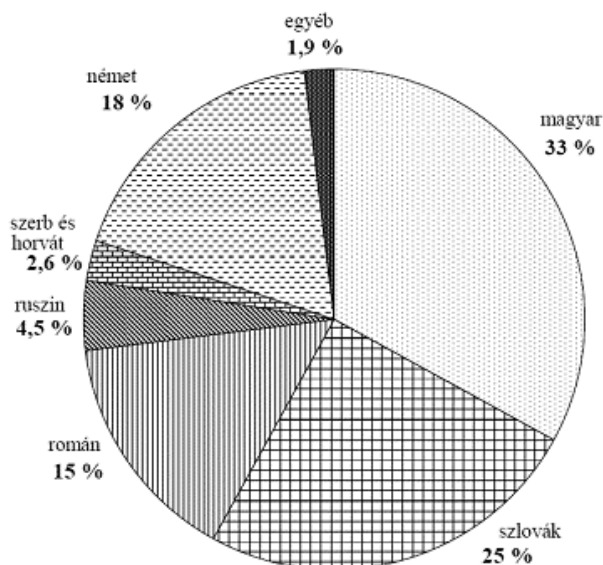
.....

.....

.....

Társadalmi rétegek aránya egyes etnikai közösségeken belül 1910-ben (% , kerekített adatok)			
	magyar	szlovák	román
birtokos vagy bérlő 100 hold feletti birtokkal	1	0	0
birtokos vagy bérlő 100 hold alatti birtokkal*	28	48	60
városi polgár (pl. kereskedő, iparos, tisztviselő, értelmiségi)	18	8	4
ipari, kereskedelmi munkás	16	13	4
mezőgazdasági munkás	25	22	24
egyéb	12	9	8

*Többségükben paraszti birtokosok vagy bérlők.

A Magyarországról kivándorlók etnikai megoszlása a századfordulón

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

19. A feladat az 1989-90-es magyarországi rendszerváltással kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével, milyen alapvető változások történtek Magyarország politikai rendszerében 1989 őszén!

„A Magyar Népköztársaság alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény - amelynek módosított és egységes szövegét az 1972. évi I. törvény állapította meg - (a továbbiakban: Alkotmány) a következők szerint módosul:

1. § Az Alkotmány Bevezető része helyébe a következő szöveg lép:

‘A többpártrendszert, a parlamenti demokráciát és a szociális piacgazdaságot megvalósító jogállamba való békés politikai átmenet elősegítése érdekében az Országgyűlés - hazánk új Alkotmányának elfogadásáig - Magyarország Alkotmányának szövegét a következők szerint állapítja meg: [...].’ ” (Az 1989. évi XXXI. törvény)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

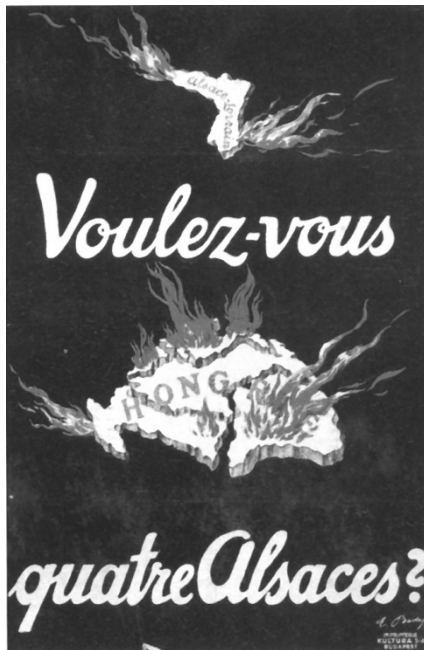
.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

**20. A feladat Magyarország két világháború közti történetéhez kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével az 1920-as évekbeli magyar külpolitika
célkitűzéseit, mozgásterét és eredményeit!**

Revizionista plakát (francia felirata magyarul: Akarsz négy Elzászt?)

A Sopronvármegye című lap 1921. december 17-i különszáma

„A nemzetgyűlés jóváhagyja a magyar királyi kormánynek azt az intézkedését, amellyel Magyarországnak a Nemzetek Szövetségébe való felvételét kérte s egyúttal tudomásul veszi, hogy a Nemzetek Szövetségének harmadik közgyűlése 1922. évi szeptember hó 18-án hozott határozatával Magyarországot a Szövetség tagjai közé felvette.” (Az 1923. évi XII. törvénycikk)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Római köztársaság kora	4	
	2. A középkori egyház	4	
	3. A honfoglalás	4	
	4. A felvilágosodás	4	
	5. Rákóczi-szabadságharc	4	
	6. Az ipari forradalom	3	
	7. Reformkori kultúra	4	
	8. A két világháború közötti gazdaság	4	
	9. Trianoni békeszerződés	4	
	10. Rákosi-korszak	4	
	11. Környezetszennyezés	4	
	12. Magyar választási rendszer	2	
	Összesen	45	
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. Iszlám és kereszténység	12	
	14. A nők helyzete	12	
	15. Károly Róbert bányareformja	12	
	16. Magyarországi török terjeszkedés	21	
	17. Mária Terézia vámrendelete	12	
	18. Nemzetiségek a dualizmus korában	21	
	19. A rendszerváltás	12	
	20. Magyar külpolitika az 1920-as években	21	
	Összesen	45	
II. Elért pontszám egész számra kerekítve			
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		90	

dátum

javító tanár

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző